

УДК 911.3

Стрижевська Т.С.

НАЯВНІ УМОВИ ДЛЯ РОЗВИТКУ СТАЛОГО ТУРИЗМУ В ДЕПРЕСИВНОМУ РЕГІОНІ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Проаналізовані наявні умови для розвитку сталого туризму в Кіровоградській області, шляхом розвитку готельно-ресторанного та транспортного господарств, запропоновані проекти для збільшення туристопотоку в області, вихід Кіровоградської області зі стану депресивності шляхом розвитку туризму.

Analyzed the existing conditions for sustainable tourism development in Kirovohradskiyi region through development of hotel and restaurant and transport facilities, the proposed projects to increase tourists in the region, the way out the Kirovohradskiyi region from the state of depression through the development of tourism.

Вступ. Кіровоградська область була утворена 10 січня 1939 р., наразі вважається одним з депресивних регіонів України за М.Барановським по показникам економічного, екологічного (особливо радіаційного), соціального, демографічного стану, відповідно рівень розвитку туризму на цій території дуже малий.

Основною метою даної статті є висвітлення туристичної привабливості Кіровоградської області та визначення найбільш підходящих видів туристичного відпочинку за наявних туристичних ресурсів, висвітлення туристичного стану Кіровоградської області, як такої, що може розвиватися на перспективу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Визначенням поняття депресивності регіону та загальної проблематики цього стану займаються

Ф.Д.Заставний,М.О.Барановський,Заставецький Т.Б., О.О. Бейдик, попередньо формулюванням перших туристичних маршрутів займався Г.П.Міщенко, О.В.Колотуха, концептуальні основи сталого розвитку започаткував В.І.Вернадський, також у викладі основного матеріалу провідну роль має Постанова КМУ про затвердження Державної програми розвитку туризму на 2002-2010 роки від 29 квітня 2002 р. № 583 Київ, ця постанова реалізувалась у “Програмі розвитку туризму в Кіровоградській області на 2002-2010 роки”.

Формування цілей статті. Метою даної роботи є аналіз наявних умов для сталого розвитку туризму в Кіровоградській області, особливо готельної бази,транспортного сполучення, бази підприємств ресторанного господарства, рекреаційно-туристських ресурсів; виокремлення найбільш популярних туристичних об’єктів, їх практичне використання.

Виклад основного матеріалу. Кіровоградська область володіє значним туристично-рекреаційним потенціалом. Помірно-теплий клімат, наявність родовищ мінеральних і радонових вод, неповторних природних і рукотворних пам’яток створюють сприятливі умови для відпочинку та лікування. Варто зазначити туристичний процес області для розвитку сталого туризму (табл.1 та рис.1).

Табл.1 Туристичний процес Кіровоградської області

Роки	Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України – усього	Із загальної кількості туристів			
		іноземні туристи	туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон	внутрішні туристи	Кількість екскурсантів
2000	36872	1064	1681	34127	15921
2001	33039	640	1710	30689	17860
2002	47460	1382	11042	35036	19923
2003	48295	1221	7085	39989	26367
2004	35258	895	4893	29470	23952
2005	36170	579	7887	27704	26317
2006	33014	594	5154	272 66	18860
2007	37544	784	7595	29165	17385
2008	42953	644	9065	33244	23822
2009	20891	541	4308	16042	9611

Готельно–ресторанне господарство Кіровоградської області, розміщене дуже нерівномірно. Звісно, нерівномірність розміщення готельно-ресторанних закладів пов’язана з тим, що розвиток певних територій відбувався в умовах обмеженості ресурсів та недорозвиненості сполучених шляхів між усіма районними центрами Кіровоградської області, міст обласного підпорядкування це стосується частково. Саме, тому найбільша концентрація закладів готельно-ресторанного

господарства спостерігається в містах обласного підпорядкування (Кіровоград, Знам'янка, Олександрія, Світловодськ). На Заході (Ульянівський район) регіону відмічається досить нова концентрація закладів готельно-ресторанного господарства, це явище пов'язане з проходженням через цей район траси Київ-Одеса. Найсприятливіше на розвиток сталого туризму вплинула б модернізація старих готелів, перепрофілювання їх на більший прийом туристів та поява нових закладів безпосередньо біля осередків культурно-історичних та природних пам'яток області.

Відповідно до Закону України "Про автомобільний транспорт", постанов Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2007 р. на внутрішніх автомобільних дорогах мала сформуватися здорова конкурентна боротьба між суб'єктами автомобільного господарювання, що призвела б до формування внутрішньо обласної автобусної маршрутної мережі загального користування. Це абсорбувало б та акумулювало б всі негативні процеси та моменти, що заважали туристичним пасажироперевезенням в даній області. 16 березня 2010 р., за участю голови обласної державної адміністрації Володимира Мовчана, голови обласної ради Миколи Сухомлина, керівників структурних підрозділів облдержадміністрації, голів районних державних адміністрацій та голів районних рад, міських голів, керівників Служби автомобільних доріг у Кіровоградській області, ДП «Кіровоградський облавтодор» та їх структурних підрозділів, представників інших будівельних організацій та основних постачальників щебеневого матеріалу, відбулась нарада з питання поточних проблем та перспектив будівництва, ремонту та утримання автомобільних доріг державного та місцевого значення на території області на період 2010-2015 рр. Якщо все буде виконано згідно попередньо прийнятих рішень, то транспортна система стане тим, важелем, що потягне туристичну діяльність вгору. [3]

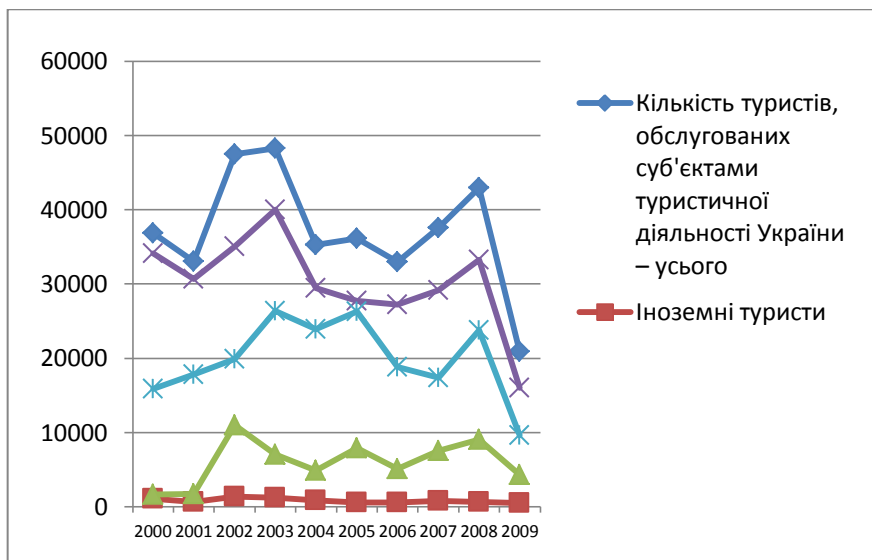

Рис. 1 Динаміка туристичного процесу в Кіровоградській області

До найбільш привабливих для туристичної індустрії слід віднести дендрологічний парк «Веселі Боковеньки», парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Онуфріївський парк», «Хутір Надія», «Болото «Чорний ліс»», Залишки укріплень Чорноліського городища VII ст. до н. е, Фортеця святої Єлизавети XVIII ст., Комплекс кавалерійського юнкерського училища XIX ст., Свято-Покровська церква 1849 р, Грецько-Володимирська церква (Кафедральний Собор) XIX ст., Свято-Вознесенська церква 1898-1912 рр.; Свято-Миколаївська церква 1853-1873 рр.; Межові камені, це далеко не весь перелік історико-культурного та природного багатства Кіровоградської області, проте до цього списку дані об'єкти потрапили, як об'єкти з найменшим впливом депресивності регіону на думку автора статті.

Сільський туризм представлений кількома характерними садибами : «Бобринецька балка», «На відпочинок у Нечаївку», «у Олени», «Тетянина хата», «Олександра», «Арчер», «В Оленки», «Вербиченька», «У Портних», «Світлана», «У пані Людмили», «Бузкова хата», база відпочинку «Кльовая», та ще кілька без власних назв, зареєстрованих на приватних підприємств. Проте, для досить великих масштабів території Кіровоградської області така кількість садиб, будиночків сільського туризму замала, та на мінімальному рівні розрекламована.

Наразі розроблено кілька проектів, яким необхідні інвестиції: “Збереження, розвиток та використання в туристичних цілях унікальної, винятково важливої для української культури пам'ятки – заповідника-музею І.Тобілевича (Карпенка-Карого) “Хутір Надія”, “Створення історико-культурного заповідника “Фортеця Святої Єлизавети”, “Збереження та перетворення предметів колекції О.Б. Ільїна в експонати, що зацікавлять, як об'єкт огляду знавців та любителів старожитностей, мистецтва”.

Необхідно, на думку автора статті, подати на розгляд та розробити наступні проекти :

- ✓ Збереження, розвиток та використання в туристичних цілях на високому рівні дендрологічного парку «Веселі Боковеньки».
- ✓ Будівництво для подальшого функціонування туристичних баз вздовж річок Інгул, Інгулець, Синюха, Чорний Ташлик , Південний Буг, Велика Вісь та на берегах водойм, що утворилися в наслідок закриття вугільних та гранітних кар'єрів.
- ✓ Створення туристичного комплексу по обслуговуванню туристів біля парку пам'ятці садово-паркового мистецтва «Онуфріївський парк».

Висновки. В області зареєстровано 51 підприємство, яке має право на здійснення турагенської та турсервісної діяльності, тільки 5 з них працюють в м.Світловодськ, 9 з них працюють в м.Олександрія, по одному представнику туристичної діяльності мають смт Онуфріївка та смт Смолине Маловіськівського району, всі інші розташовані в Кіровограді. Результатом реалізації Програми розвитку туризму на 2009 р. в

Кіровоградській області є ряд позитивних змін в інфраструктурі районів та міст обласного та районного підпорядкування. Загалом в 2009 р. здійснено капітальний ремонт доріг центральної частини міста, відремонтовано літній театр парку культури і відпочинку ім. Т.Г. Шевченка, встановлено зовнішнє освітлення навколо парку, проведено поточний ремонт об'єктів культурної спадщини. Розроблено нові туристичні маршрути. Виготовлено буклет «Світловодськ туристичний».

1. Барановський М.О. Депресивність регіонів України: теорія та практика досліджен//збірник наукових праць викладачів природничо-географічного університету - випуск 1. – Ніжин 2006. – с.74-81.
2. Колотуха В.О. Дитячо-юнацький туризм в Україні як територіальна соціально-економічна система: проблеми та перспективи розвитку : дис... канд. геогр. наук: 11.00.02 / НАН України; Інститут географії. - К., 2005.
3. Розпорядженням голови Кіровоградської обласної державної адміністрації від 17 липня 2006 року № 392-р затверджено "Положення про головне управління промисловості та розвитку інфраструктури"
4. Смирнов І.Г. Логістика туризму: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2009. – 444 с. – Вища освіта ХХІ ст.
5. <http://www.kr-admin.gov.ua/start.php?q=News1/Ua/2009/231209.html>